

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Затверджую

Голова Приймальної комісії
Ректор

 Анатолій МЕЛЬНИЧЕНКО

28.03.2025 р

дата

ПРОГРАМА
вступного іспиту зі спеціальності
для вступу на освітньо-наукову програму підготовки доктора філософії
«Право»

за спеціальністю D8 Право

Програму ухвалено:

Науково-методичною комісією за спеціальністю

D8 Право

Протокол № 8 від 26 березня 2025 р.

Голова НМКУ

ВСТУП

Програма вступного іспиту в аспірантуру зі спеціальності D8 Право містить перелік питань, що складають основу вступного екзамену зі спеціальності D8 Право та орієнтують здобувачів до ретельної підготовки і опрацювання навчальної і наукової літератури, а також нормативно-правових актів, орієнтовний перелік яких наведено в програмі, критерії оцінювання відповідей на екзамені. Програму складено на підставі державного стандарту України № 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення»; відповідних методичних рекомендацій Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Освітньо-наукова програма «Право» відповідає місії та стратегії КПІ ім. Ігоря Сікорського, за якою стратегічним пріоритетом університету є фундаменталізація підготовки фахівців. Проведення вступного випробування має виявити рівень підготовки вступника зі спеціальності D8 Право.

Вступний іспит на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти зі спеціальності D8 Право для здобуття освітньої кваліфікації доктора філософії з права проводиться для тих вступників, які мають освітній ступінь магістра за спеціальністю 081 Право та 293 Міжнародне право.

Метою програми вступного випробування для здобуття вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні зі спеціальності D8 Право (надалі – Вступний іспит) є викладення основних вимог щодо проведення такого випробування в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», надання вступникам вичерпної інформації стосовно обсягу навчального матеріалу, на основі якого сформовано екзаменаційні білети для Вступного іспиту, критеріїв оцінювання відповідей та процедури проведення.

Метою Вступного іспиту є з'ясування рівня знань та вмінь, необхідних вступникам для опанування ними освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти для здобуття освітньої кваліфікації - доктор філософії з права.

Завданнями Вступного іспиту є: оцінювання теоретичної підготовки вступників з фахових дисциплін; виявлення рівня їх аналітичних здібностей, вміння узагальнювати теоретичну інформацію; оцінювання спроможності вступників до здійснення наукових досліджень в галузі права; визначення здатності застосовувати набуті знання в науковій та практичній діяльності.

Запитання для білетів Вступного іспиту сформовано таким чином, що дозволяє перевірити рівень знань вступника, набутих в процесі опанування освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти та готовності продовження навчання для здобуття освітньої кваліфікації доктора філософії з права.

1. ОСНОВНИЙ ВИКЛАД

1.1. Перелік тем, які виносяться на іспит зі спеціальності

1. Право як соціальний регулятор суспільних відносин.
2. Поняття та ознаки правової держави.
3. Принципи правової держави.
4. Характеристика публічних галузей права України та вплив на їх формування права ЄС.
5. Характеристика приватних галузей права України та вплив на їх формування права ЄС.
6. Загальна характеристика матеріальних та процесуальних галузей права, взаємозв'язок та взаємообумовленість, напрями подальшої гармонізації.
7. Імперативний та диспозитивний методи правового регулювання суспільних відносин в демократичному суспільстві.

8. Джерела публічного та приватного права України.
9. Значення рішень ЄСПЛ для правозастосовної практики, розвитку теорії та нормативного регулювання суспільних відносин.
10. Вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.
11. Міжнародні договори України, які набрали чинності у встановленому порядку, їх класифікація та застосування для вирішення правових конфліктів.
12. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Критерії прямої дії норм Угоди про асоціацію.
13. Система, галузі та інститути права.
14. Тлумачення норм права, його функції та значення.
15. Структура правових норм, характеристика її елементів, особливості структурних елементів окремих галузей права.
16. Види правових норм, їх характеристика та значення для регулювання суспільних відносин різних галузей права.
17. Поняття, види та структура правовідносин.
18. Склад правопорушення. Види правопорушень.
19. Юридична відповідальність: поняття, ознаки, види, мета та функції.
20. Підстави настання та застосування юридичної відповідальності.
21. Форми реалізації юридичної відповідальності в окремих галузях права.
22. Обставини, що виключають юридичну відповідальність, та обставини, які звільняють правопорушника від юридичної відповідальності.
23. Закон та його ознаки. Право і закон. Види законів. Кодекс як особливий вид закону.
24. Тлумачення терміну «законодавство» та розуміння законності в Рішенні Конституційного Суду України від 09.07.1998 року.
25. Дискусійні питання щодо дії норм окремих галузей права в просторі, часі та за колом осіб.
26. Дискусійні питання щодо визначення поняття, сутності та значення засад (принципів) окремих галузей права.
27. Дотримання принципу верховенства права для розв'язання складних завдань правозастосовної практики, зокрема, у ситуаціях правової невизначеності.
28. Зміст конституційних гарантій прав і свобод людини. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері.
29. Конституційні обмеження у здійсненні конституційних прав та свобод людини в Україні. Допустимі критерії обмеження прав людини: значення принципу пропорційності. Правові позиції Конституційного Суду України в цій сфері.
30. Розуміння зловживання правом та способи запобігання такому зловживанню.
31. Взаємодія міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.
32. Принципи права: поняття, ознаки, види. Їх різновиди у сучасній демократичній державі соціально-правової орієнтації.
33. Загальні, галузеві та міжгалузеві принципи права.
34. Розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.
35. Способи захисту прав приватної особи.
36. Медіація та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.
37. Поняття та підстави представництва при захисті прав, свобод та інтересів осіб в різних видах судочинства.
38. Поняття доказів та доказування в юридичному процесі. Класифікація доказів: прямі і непрямі; первісні і похідні; письмові, речові та електронні.

39. Межі доказування, доказові факти. Обставини, що не підлягають доказуванню. Звільнення від доказування обставин справи, визнаних сторонами.
40. Ознаки доказів: належність, допустимість, достовірність, достатність.
41. Обов'язковість судових рішень та порядок їх звернення до виконання.
42. Етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.
43. Поняття актів правозастосування та вимоги до них (законність, обґрунтованість та вмотивованість).
44. Загальна характеристика Закону України «Про правотворчу діяльність»
45. Механізм правового регулювання суспільних процесів і явищ на сучасному етапі розвитку держави.
46. Правове забезпечення захисту особи, її честі і гідності від будь-яких зловживань в національному законодавстві та міжнародних нормативно-правових актах.
47. Поняття та принципи адміністративної процедури.
48. Загальна характеристика та шляхи вдосконалення правового регулювання інституту адміністративних послуг.
49. Правова охорона життя, здоров'я, честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності.
50. Правове забезпечення виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина: пошук оптимальної моделі.
51. Охорона та захист інтелектуальної власності в умовах сьогодення: пошук оптимальної моделі.
52. Формування та розвиток міжнародної системи охорони прав інтелектуальної власності.
53. Поняття правової охорони прав інтелектуальної власності та її види у сучасному вимірі.
54. Конституційні гарантії забезпечення охорони прав інтелектуальної власності в Україні.
55. Характеристика базового законодавства України з охорони прав інтелектуальної власності.
56. Становлення законодавства з запобігання та викриття корупційних та пов'язаних з ними правопорушень.
57. Обмеження, що застосовують до публічних службовців з метою запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням.
58. Особливості правового регулювання підприємницької діяльності в сучасних умовах.
59. Поняття, юридичні особливості та властивості інформації. Класифікація інформації за критерієм доступу до неї.
60. Проблеми та перспективи правового регулювання інформаційної сфери в Україні.
61. Право на доступ до інформації. Обмеження свободи обороту інформації: підстави і критерії.
62. Поняття «інформаційна безпека» та об'єкти інформаційної небезпеки. Проблемні питання правового забезпечення інформаційної безпеки.
63. Проблемні питання правового запобігання здійсненню інформаційного насильства.

1.2. Порядок проведення іспиту

Спочатку всі вступники вирішують тестові завдання з загальних питань права, після чого в усній формі відповідають за екзаменаційними білетами.

Кожен екзаменаційний білет містить два теоретичні питання, які дозволяють перевірити рівень підготовки здобувача за спеціальністю D8 Право та готовності до продовження навчання для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії.

Час виконання тестових завдань становить **30 хвилин**.

Загальна тривалість часу, відведеного вступнику для підготовки до усних відповідей на всі запитання екзаменаційного білета, складає **30 хвилин**.

1.3. Допоміжні матеріали для складання іспиту

Під час Вступного іспиту вступникам забороняється користуватися будь-якою допоміжною літературою (підручники, посібники, науково-практичні коментарі, тексти нормативно-правових актів (кодексів, законів та ін.) як в паперовому, так і в електронному вигляді) та будь-якими іншими допоміжними джерелами інформації (мережею Інтернет тощо), а також технічними засобами.

1.4. Рейтингова система оцінювання (PCO)

1. Загальна оцінка за іспит обчислюється як арифметична сума балів за вирішення тестових завдань та відповіді на два запитання екзаменаційного білету. Таким чином, згідно з рейтинговою системою оцінювання, за результатами іспиту вступник може набрати від 0 до 100 балів. При визначенні загального рейтингу вступника початковий рейтинг за іспит перераховується у 200-бальну шкалу за відповідною таблицею.

2. На іспиті вступники вирішують тестові завдання, після чого в усній формі відповідають на завдання екзаменаційного білету. Для логічної побудови відповіді вступник може підготувати письмовий план, у час відведений для підготовки.

Критерії оцінювання відповідей вступника:

Критерії оцінювання за шкалою ECTS (100 балів). При оцінюванні відповідей вступника враховують їх повноту, правильність та обґрунтованість, а також здатність вступника узагальнювати отримані знання; застосовувати загальні та специфічні наукові методи, принципи та закони на конкретних прикладах; аналізувати, інтерпретувати та оцінювати факти, події, процеси суспільного життя; чітко, послідовно та обґрунтовано аргументувати власну позицію з вирішення конкретної ситуації.

За вирішення тестових завдань та відповіді на питання білету вступник може отримати максимум **100 балів**.

Тестові завдання

За кожен правильну відповідь нараховується 1 бал. Максимальний бал за правильне вирішення всіх тридцяти тестових завдань складає **30 балів**

Усна відповідь на питання екзаменаційного білету

Максимальний бал за складання усної частини іспиту складає **70 балів**.

Відповідь на кожне із запитань екзаменаційного білету оцінюється максимум у **35 балів**.

Оцінювання усних відповідей вступника здійснюється за такими критеріями:

34-35 балів виставляється, якщо відповідь на питання повна, чітка, лаконічна, за суттю поставлених питань. Вступник демонструє вичерпне знання навчального матеріалу в заданому обсязі, високий рівень умінь та навичок, що передбачає правильне та точне використання юридичної термінології. Вступник детально роз'яснює поняття та їхні ознаки з наведенням у необхідних випадках класифікацій та прикладів, з точним посиланням на відповідні норми чинного законодавства України, вміє послідовно аргументувати власну відповідь, логічно структурувати матеріал, вірно та обґрунтовано приймає рішення в різних конфліктних ситуаціях.

30-33 бали виставляється, якщо відповіді на питання достатньо повна, чітка, послідовна, за сутністю поставлених питань. Вступник демонструє повні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь та навичок, що передбачає правильне та точне використання юридичної термінології. Вступник роз'яснює поняття та їхні ознаки з наведенням класифікацій та прикладів у необхідних випадках, з посиланням на відповідні норми чинного законодавства України, вміє обґрунтовано та послідовно викладати матеріал, але має певні

труднощі в формулюванні термінів та понять, зокрема, допускає несуттєві неточності при відповіді (наприклад, у формулюванні висловлювань, роз'ясненні термінів та понять або щодо об'єму необхідного навчального матеріалу, без наведення прикладів або класифікацій в окремих випадках).

26-29 балів виставляється, якщо відповіді на питання в цілому чіткі, послідовні, за сутністю поставлених питань, вступник демонструє достатньо повні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, з посиланням на норми чинного законодавства України, вміє в більшості випадків вірно та обґрунтовано приймати рішення в різних ситуаціях, але має певні труднощі в формулюванні термінів та понять, зокрема, допускає неточності при відповіді (наприклад, у формулюванні висловлювань, роз'ясненні термінів та понять або недостатній об'єм навчального матеріалу, без наведення прикладів або класифікацій в необхідних випадках).

22-25 балів виставляється, якщо відповідь на питання неповна, не достатньо чітка. Вступник засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає суттєві неточності в формулюванні термінів та понять, використовує наявні знання переважно для вирішення стандартних задач, зокрема, відповідь ґрунтується на загальних висловлюваннях без пояснення сутності понять, містить досить істотні помилки, що свідчить про поверхневе знання навчального матеріалу (наприклад, базується на застарілому законодавстві та/або законодавстві, що втратило чинність, або посилання на відповідні норми закону відсутні взагалі).

18-21 бал виставляється, якщо відповіді на питання неповні, нечіткі, поверхневі. Вступник частково засвоїв основний теоретичний матеріал, допускає істотні неточності в формулюванні термінів та понять, вміє використовувати наявні знання переважно для вирішення стандартних задач, зокрема, відповідь ґрунтується на загальних висловлюваннях, без пояснення сутності понять, містить істотні помилки, що свідчить про дуже поверхневе знання навчального матеріалу (наприклад, базується на застарілому законодавстві та/або законодавстві, що втратило чинність, посилання на законодавство відсутні взагалі).

15-17 балів виставляється, якщо відповіді на питання неправильні, помилкові, не відповідають змісту питань екзаменаційного білету. Вступник демонструє повне незнання відповідного навчального матеріалу та нездатність застосовувати знання на практиці.

0 балів виставляється, якщо відповідь на питання відсутня.

З метою обчислення конкурсного балу вступника результат іспиту зі спеціальності перераховується з шкали від 0 до 100 балів до шкали, визначеної Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти (100...200 балів) згідно з Таблицею відповідності:

Таблиця відповідності оцінок РСО (60...100 балів)
оцінкам 200-бальної шкали (100...200 балів)

шкала РСО	шкала 100...200	шкала РСО	шкала 100...200	шкала РСО	шкала 100...200	шкала РСО	шкала 100...200
60	100	70	140	80	160	90	180
61	105	71	142	81	162	91	182
62	110	72	144	82	164	92	184
63	115	73	146	83	166	93	186
64	120	74	148	84	168	94	188
65	125	75	150	85	170	95	190
66	128	76	152	86	172	96	192
67	131	77	154	87	174	97	194
68	134	78	156	88	176	98	196
69	137	79	158	89	178	99	198
						100	200

Вступники, результати іспиту (сумарний бал за тестові завдання та відповіді на питання білету) яких за шкалою РСО складають від 0 до 59 балів, отримують оцінку «незадовільно» і не допускаються до участі в наступних вступних випробуваннях (за наявності) і в конкурсному відборі.

1.5. Приклад типового завдання іспиту зі спеціальності (усної частини)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Освітній ступінь   доктор філософії
Спеціальність   D8 Право
Освітня програма   Право
Іспит   Вступний іспит зі спеціальності

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Тестові завдання (1-30)

- До якого виду тлумачення норм права належить офіційне роз'яснення Конституційного Суду України?
А. автентичне
Б. казуальне судове
В. правозастосовне судове
Г. офіційне
- Теорія насильства у своїй класичній формі пояснює виникнення держави через:
А. завоювання одних племен іншими і закріплення влади переможців
Б. узгодження інтересів індивідів у процесі еволюції права
В. організацію інститутів для збереження загального блага
Г. потребу в моральному авторитеті для уникнення хаосу

30. Яке з тверджень найточніше описує юридичний позитивізм?

- А. право виникає лише з волі народу
- Б. право існує незалежно від держави
- В. право — це норми, встановлені та санкціоновані державою
- Г. право — це реалізовані у практиці норми моралі

Теоретичні питання

1. Поняття та ознаки правової держави.
2. Підстави настання та застосування юридичної відповідальності.

Затверджено на засіданні НМКУ
протокол № ____ від ____ березня 2025 р.

Гарант освітньої програми

Євген ЛУК'ЯНЧИКОВ

2. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Особи, які без поважних причин не з'явилися на вступні іспити у визначений розкладом час, особи, знання яких було оцінено балами нижче встановленого рівня, до участі в наступних вступних іспитах і в конкурсному відборі не допускаються.
2. Перескладання вступних випробувань не допускається.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

1. Загальна теорія держави і права: (основ. поняття, категорії, правові конструкції та наук. концепції): навч. посіб. / [О. Л. Копиленко та ін. ; відп. ред. О. В. Зайчук]; М-во освіти і науки України. К. : Юрінком Інтер, 2008. 397 с.
2. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015. – 392 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/8/f/283756.pdf>
3. Інформаційне право України : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 416 с. Примірник є вільному доступі в мережі інтернет https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4844/1/InformPravoUK_R.pdf.
4. Коротюк О. В. Право інтелектуальної власності. Науково-практичний коментар до книги IV Цивільного кодексу України. Київ: ОВК, 2022. 340 с.
5. Кресіна І. О. Правовий вимір державної інформаційної політики України в умовах глобальних викликів : монографія / І. О. Кресіна [та 8 інших] ; за редакцією І. О. Кресіної; Національна академія наук України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2018. 281 с.
6. Кушакова-Костицька Н. В. Право на інформацію в інформаційну епоху. Порівняльне дослідження : Монографія. Київ : Логос, 2018. 270 с.
7. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адміністративну процедуру» / авт. колектив: Андрійко О. Ф., Бевзенко В. М. та ін.; за заг. ред. Тимошука В. П. – Київ, 2023 – 545 с. URL: https://adminprocedure.org.ua/assets/docs/lap_commentary_web.pdf
8. Нашинець-Наумова А. Ю. Інформаційне право: навчальний посібник. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 136 с. Примірник є вільному доступі в мережі інтернет https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/30656/3/A_Nashynets_Naumova_IP_FPMV.pdf
9. Петренко В. С. Зловживання процесуальними правами у цивільному судочинстві. *Молодий вчений*. 2016. № 6. С. 265-269. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_6_68
10. Сердюк Н. А. Розбудова України як соціальної, правової держави: теорія та практика. Київ: Людмила, 2019. 419 с.
11. Степанова Т. В. Загальні основи процесуального права у схемах : навчальний посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 186 с. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/33881>
12. Теорія держави і права: підручник / [О. М. Бандурка та ін.]; за заг. ред. О. М. Бандурки; М-во внутр. справ України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 415 с.
13. Теорія держави і права: посіб. для підгот. до іспитів / Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський; за заг. ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2018. 193 с.
14. Шабалін А. В. Актуальні питання захисту права інтелектуальної власності: навч.-практ. посіб. Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності. Київ: Інтерсервіс, 2020. 159 с.

Додаткова література:

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галунько та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.

2. Баранов О. А. Правове забезпечення інформаційної сфери: теорія, методологія і практика: монографія. Київ : Едельвейс, 2014. 497 с.
3. Бевз С. І. Державне управління у сфері господарської діяльності: адміністративно-правові засади: монографія. Київ: Видавництво Ліра, 2019. 319 с.
4. Беляневич О. Про способи судового захисту прав міноритарного акціонера у процедурі примусового викупу акцій. *Економіка і право*. 2022. № 2 (65). С. 3-12. DOI: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2022.02.003>
5. Буняк В. С. Європейська конвенція з прав людини та кримінальне право : наук.-практ. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 153 с.
6. Генеза та функціональна природа принципів у господарському праві : монографія / Т. А. Лавренюк. Харків : Право, 2020. 199 с.
7. Еннан Р. Є. Кодифікація у сфері інтелектуальної власності в ЄС: досвід Франції. *Юриспруденція сьогодні: між апологією і креативністю*. Пам'яті проф. Ю. М. Оборотова: (до 75- річчя від дня народж. д. ю. н., проф. Ю. М. Оборотова): матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 верес. 2021 р. / Нац. ун-т «Одеська юрид. академія»; за заг. ред. А. Ф. Крижановського. Одеса: Фенікс, 2021. С. 219–223.
8. Іванюта Н. В. Функції господарського процесуального права: теоретико-практичні аспекти: монографія. Одеса : Фенікс, 2018. 514 с.
9. Капіца Ю. М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку: монографія. Київ: Академперіодика, 2017. 661 с.
10. Ковальова О. В. Інформаційне забезпечення професійної діяльності: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2021. 288 с.
11. Лук'янчиков Є., Лук'янчиков Б., Микитенко О. Участь понять в інформаційному забезпеченні досудового провадження. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 1. С. 290-296. DOI: 10.31733/2078-3566-2024-1-290-296.
12. Маріц Д. О. Інформаційні правовідносини в Україні: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2018 472 с.
13. Мисливий В. А. Причинний зв'язок у кримінальних правопорушеннях проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: теорія і практика: монографія. Харків: Право, 2024. 200 с.
14. Протидія кримінальним правопорушенням Національною поліцією в особливий період: монографія. Київ: Алерта, 2024. 298 с.
15. Реалізація права на підприємницьку діяльність: стан та перспективи: колективна монографія / За заг. ред. А. Г. Бобкової, А. М. Захарченка. Київ: ДВ «Дакор», 2021. 250 с.
16. Харитонova О. І. Правове регулювання відносин інтелектуальної власності під час війни. *Римське право і сучасність: цивільне право в умовах війни*: матер. Всеукр. наук. конф. (м. Одеса, 24 травня 2022 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Є. О. Харитонova; НУ «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2022. С. 16-20.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141.
2. Кодекс адміністративного судочинства України. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35-37. Ст. 446.
3. Господарський процесуальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56.
4. Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356.
5. Про адміністративні послуги: *Закон України від 6 вересня 2012 р.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>.
6. Про адміністративну процедуру: *Закон України від 17 лютого 2022 р.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.
7. Про правотворчу діяльність: *Закон України від 24 серпня 2023 р.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>.

8. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23 квітня 1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 25. Ст. 28.
9. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
11. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі. Закон України від 15 грудня 1993 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>.
12. Про охорону прав на зазначення походження товарів. Закон України від 16 червня 1999 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/752-14>.
13. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг. Закон України від 15 грудня 1993 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3689-12/page>.
14. Про охорону прав на промислові зразки. Закон України від 15 грудня 1993 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3688-12/page>.
15. Про охорону прав на сорти рослин. Закон України від 21 квітня 1993 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3116-12>.
16. Про державну таємницю. Закон України від 21.01.1994 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. №16. ст. 93.
17. Стратегія інформаційної безпеки, затв. Указом Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#n7>
18. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.11 р. № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. С. 1491. Ст. 314.
19. Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах: Закон України від 05.07.94 р. №80/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 31. Ст. 286.
20. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.10 р. № 2297-VI : за станом на 16.01.12 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 34. С. 1188. Ст. 481.
21. Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р. № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650.
22. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.03 р. № 964-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241.
23. Стратегія національної безпеки України, затв. Указом Президента України від 14 вересня 2020 року №392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n5>
24. Directive 2002/20/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on the authorisation of electronic communications networks and services (Authorisation Directive). URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002L0020:EN:HTML>
25. Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Framework Directive). URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:108:0033:0033:EN:PDF>
26. Directive 2002/22/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on universal service and users' rights relating to electronic communications networks and services (Universal Service Directive). URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:108:0051:0051:EN:PDF>
27. Directive 2009/136/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 amending Directive 2002/22/EC on universal service and users' rights relating to electronic communications networks and services, Directive 2002/58/EC concerning the processing of personal data and the protection of privacy in the electronic communications sector and Regulation (EC) No 2006/2004 on cooperation between national authorities responsible for the enforcement of consumer protection laws. URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:337:0011:0036:En:PDF>
28. Directive 2009/140/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 amending Directives 2002/21/EC on a common regulatory framework for electronic

communications networks and services, 2002/19/EC on access to, and interconnection of, electronic communications networks and associated facilities, and 2002/20/EC on the authorization of electronic communications networks and services. URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:337:0037:0069:EN:PDF>

29. Директива Європейського Парламенту та Ради 97/66/ЄС від 15 грудня 1997 року «Про обробку особистих даних і захист приватної інформації в телекомунікаційному секторі».

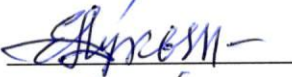
УКЛАДАЧІ ПРОГРАМИ:

д.ю.н., проф., завідувач каф. ІГАП

Світлана БЕВЗ

д.ю.н., проф., проф. каф. ІГАП

Євген ЛУК'ЯНЧИКОВ

д.ю.н., проф., проф. каф. ІГАП

Володимир МИСЛИВИЙ